

"Eldanka" vielä kerran

Muistelen kirjoittaneeni joskus laulusta "Eldankajärven jää on taakse jäänyttä elämää", mutta en tietenkään löydä juttua, vaikka se ei taastusti ole voinut näiden seinien sisältä mihinkään lentää. Muistelen muinoin keskustelleeni asiasta monitoimisen musiikkimiehen **Aapeli Vuoriston** kanssa, mutta musiikkineuvos on jo kauan ollut autuaammilla laulumailloilla. Ei hän sitä paitsi ollut mailla eikä halmeilla eli Uhtuan suunnalla silloin, kun **Erkki Tiesmaa** laulun teki.

Siitä on jo kolmatta vuotta, kun sain kirjeen ja kaksi valokuvaa Paavolasta sotaveteraani **Veikko Pietarilalta**: kesäinen kuva tyvenestä Eldanka-järvestä ja ryhmäkuva, jonka lotista yhden Pietarila nimeää "Lotta Lunkreenin" esikuvaksi. Keksin sitten lähettää kuvat ja kyselyn Raaheen ystävälehti **Yrjö Reinilälle**, monitoimiselle kaupunkineuvokselle. Ja aikanaan tuli vastauskin.

Reinilä oli kuin olikin ollut maisemissa 1941-42, joskin muistelee, ettei koskaan käynyt JR 32:n kanttiinilla. Hänen oma muistikuvansa kuuluisaksi nousseen laulun syntymästä kannattaa kerrata tähän. **Eversti Aksel Vuokon** ollessa lomalla lokakuussa 1941 oli vs. ryhmäkommentajana kapteeni (sittemmin majuri) **Simo Ilmari Mäkinen** ja III/ JR 32:n vs. komentajana kapteeni (sittemmin akatee-

Tunnistaisiko joku tästä kuvasta "Lotta Lunkreenin" esikuvan?

mikko **Erkki Laurila**. Reinilä (sittemmin kapteeni hänkin, reservissä majurikin) palveli juuri jälkimmäisessä. Näin hän muistelee.

Mäkinen oli kehottanut rykmentin valistusupseeria (silloin vielä luutnantti) **Erkki Tiesmaata** sepittämään sotaulun, kun oli hyvä sanoittaja ja musiikkimies. Tiesmaa oli kuitenkin estelty. Mäkinen oli silloin kirjoittanut ensimmäisen säkeistön "Eldankajärven jää on taakse jäänyttä elämää..." ja kehottanut Tiesmaata jatkamaan. Ja Erahän oli tehnyt työtä käskettyä.

Näin olisi syntynyt jatkosodan tunnetuin sotaulu.

Reinilä muistelee, että syksyllä 1942 vieraili Pekka Tiilikainen Uhtuan suunnan etulinjassa ja laulatti rintamamiehiä. Reinilä oli mukana laulamassa "Eldankaa", jonka Pekka sitten saman vuonna välitti radioteitse suomalaisille. Yrjö R. Muis-taa, että laulamassa olivat myös vääpeli **Kaarlo Soini**, sittemmin mm. kanttori, ja joukkueenjohtaja, vänrikki **Jouko Pesola**, sittemmin mm. kansakoulunopettaja Raahessa, joka sitten monina vuosina veti Helsinkiin päätyneiden Uhtuan ym. rintamamiesten lauluporukkaa.

Niin, tuosta kanttiiniku-

vasta: Pietarilan mukaan keskimäinen lotta olisi ollut laulun "Lotta Lunkreenin" esikuvana. Kuka tunnistaisi hänet ja ehkä jonkun muunkin naisen tai miehen! Panun hyvämuistisen ystävän Veli K:n mukaan Kaltiossa on kirjoitettu "Eldankasta" ja kerrottu akateemikko **Erkki Laurilan** muistelleen, että lottamme esikuvana olisi ollut oululaislähtöinen taiteilija Kyllikki Salmenhaara. Mutta milläs Panu tarkistaisi, kun Kaltion bibliografia päättyy 1970:een!

Äskettäin kävi juttelemasa nuori ystäväni, suomen kielinen jo eläkkeellä oleva lehtori Ritva Hyry. Nähdessäni ku-

vani hän kertoi ottaneensa selvää niin Eldankasta kuin Kis-Kis-kukkukoistakin. Eldankajärven oikea nimi on Joutenkijärvi. Eldanka on lukuvirhe: kartan nimet olivat venäläisin puukstaavein. Kis-Kis-kukkulat puolestaan on kuulovirhe. Lähtökohtana on Kiiskijärvi-Kiiskinen. Vienälaiset äänsivät nimen sillä tavalla, että suomalaiset kuulsivat sen muodossa Kis-Kis...

Lienen talvella 1942 kulkenut hyvinkin lähellä kuuluisia kukkuloita, mutta itse kukkuloilla kävin vasta kesäkuussa 1994 siikajokisen retkikunnan mukana. Siellä kuvasin paikalla olevan kenttätynkin, joka nyt töröttää kukkulalla venäläisten sotamuistomerkkinä. Samalta matkalta (16.6.) on myös kuva polusta, joka poikkeisi Uhtuan tiestä "Eldankalle".

Itse laulusta en Uhtuan syksystä-talvesta muista yhtään mitään, mikään laulumies kun en ollut, joskin olen sittemmin joukon jatkona mörisnyt minäkin "Eldankaa"...

Panu

Venäläinen kenttätynki muistomerkkinä Kis-Kis-kukkulan maisemissa 1994.

